

ISBN 978-83-61574-56-9

9 788361 574569

Barbara Błaszczyńska

 HORTPRESS

UPRAWA PORZECZEK

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
Produkcja porzeczki czarnej w Polsce i na świecie	5
Produkcja porzeczki kolorowej w Polsce	6
Produkcja owoców deserowych	6
Walory zdrowotne owoców porzeczek	8
PRZED ZAŁOŻENIEM PLANTACJI	8
Otoczenie uprawy	8
Wybór stanowiska, przedplony i zmianowanie	9
Wymagania glebowe	10
Przygotowanie pola	11
Zwalczanie chwastów	11
Nawożenie organiczne	14
Nawożenie mineralne	16
Wapnowanie gleby	21
Niszczenie szkodników glebowych	24
ODMIANY	26
Charakterystyka odmian porzeczki czarnej	28
Odmiany porzeczki czarnej w uprawie towarowej (według pory dojrzewania)	28
Charakterystyka odmian porzeczki czerwonej (wpisane na listę odmian roślin sadowniczych)	35
Odmiany porzeczki czerwonej mało znane, z perspektywą uprawy w Polsce w najbliższych latach	38
Charakterystyka odmian porzeczki białej	39
ZAKŁADANIE PLANTACJI	40
Termin sadzenia roślin	40
Materiał szkółkarski	40
Sadzenie roślin	42
Uprawa szpalerowa	45

PIELĘGNACJA PLANTACJI	48
Ograniczenie zachwaszczenia na plantacji.....	48
Metoda mechaniczna	48
Metoda chemiczna	51
Herbicydy w produkcji integrowanej.....	57
Systemy utrzymania gleby na plantacji.....	57
Nawożenie mineralne roślin.....	59
Nawożenie młodych plantacji.....	59
Nawożenie plantacji owocującej	62
Nawożenie dolistne	65
Cięcie krzewów.....	66
Cięcie porzeczki czarnej.....	67
Cięcie porzeczki kolorowej	69
Termin cięcia.....	70
Koszenie plantacji porzeczki czarnej.....	71
Zapylanie kwiatów na plantacjach porzeczek.....	72
CHOROBY I SZKODNIKI PORZECZEK	73
Choroby porzeczek i ich zwalczanie.....	73
Uwagi dotyczące ochrony chemicznej przed chorobami.....	85
Szkodniki porzeczek i ich zwalczanie	86
Zasady integrowanej ochrony roślin.....	100
Technika ochrony przed chorobami i szkodnikami	101
ZBIÓR KOMBAJNOWY OWOCÓW	103
OKRES EKSPLOATACJI PLANTACJI I JEJ LIKWIDACJA.....	105
PODSTAWOWE ZASADY BEZPIECZNEGO STOSOWANIA	
ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN.....	106
LITERATURA.....	111

i duże (masa 100 owoców – nawet 140,4 g), osadzone są w gronach średniej długości. Odmiana plenna, o wczesnej porze dojrzewania. Owoce nie najlepszej jakości i przydatności w przetwórstwie. Rośliny są odporne na amerykańskiego mączniaka agrestu oraz na antraknozę, średnio wrażliwe na inne choroby grzybowe liści. Krzewy należą do wytrzymałych na mróz, są przydatne do zbioru kombajnem.

‘Titania’ – odmiana już poza rejestrem. Krzew rośnie bardzo silnie, ma pokrój wzniosły i sztywny, rośliny można więc sadzić na słabszej glebie. Pędy wyrastające z szyjki korzeniowej są długie i sztywne. Pąki średnie i duże są wydłużone, odstają od pędów, liście duże, ciemnozielone, płaskie, w zarysie okrągłe. Owoce duże lub umiarkowanej wielkości, równomiernie dojrzewają w średnich lub długich gronach. Odmiana owocuje obficie i regularnie (krzewy młode plonują dość dobrze, starsze – obficie i regularnie). W upalne lata zaobserwowano tendencję do osypywania się najładniejszych dojrzałych jagód. Wczesnie dojrzewa – na początku lipca, 3–5 dni przed odmianą ‘Ben Lomond’. Owoce charakteryzują się średnią wartością przetwórczą. Odmiana ma wysoką połowę odporność na amerykańskiego mączniaka agrestu i rdzę wejmutkowo-porzeczkową, jest umiarkowanie podatna na opadzinę liści. Należy do odmian „lubianych” przez przedziorki. Krzewy wytrzymałe na mróz, a pąki i kwiaty wykazują pewną tolerancję na przymrozki wiosenne. Ze względu na bardzo silny wzrost krzewów odmiana średnio nadaje się do zbioru kombajnowego, gdyż mogą następować większe uszkodzenia pędów. Wyłamują się one łatwiej niż u innych odmian u podstawy krzewu i są bardziej uszkodzane przez palce otrząsaczy kombajnu. ‘Titania’ polecana jest do nasadzeń produkcyjnych i amatorskich.

‘Ben Connan’ – odmiana z rejestru, niechroniona. Krzew rośnie słabo lub średnio silnie, tworzy zwarty pokrój typu kompaktowego. Liczne pędy jednoroczne są niezbyt długie i dość sztywne, ze względu na umiarkowany wzrost roślin odmiana powinna być polecana na gleby żyzne. Liście są średniej wielkości, ciemnozielone, w zarysie okrągłe, kłapy boczne słabo zaznaczone, a środkowa lekko wydłużona. Owoce – dość duże, jędrne, smaczne, zebrane w krótkie lub średniej długości grona, gęsto umieszczone na pędach. Odmiana dosyć plenna, w doświadczeniach odmianowo-porównawczych w IStK w Skierniewicach przewyższała plonowaniem ‘Ben Lomond’. Owoce dojrzewają w pierwszej połowie

Fot. 12. Przed założeniem murawy z plantacji należy usunąć kamienie i wyrównać powierzchnię gleby, aby umożliwić wydajną i bezawaryjną pracę kosiarki

wej pogody, zapobiega tworzeniu się kolein, w dużym stopniu hamuje wzrost chwastów. Ma ona jednak również wady – konkuruje z krzewami o wodę i składniki mineralne oraz zwiększa niebezpieczeństwo występowania przygruntowych przymrozków radiacyjnych. Ujemnym skutkiem murawy możemy przeciwdziałać poprzez systematyczne jej koszenie, rozsiewanie nawozów tylko w rzędach krzewów, podwyższenie całkowitych dawek nawożenia azotowego o 30 kg N/ha, w miarę możliwości nawadnianie plantacji.

Poleca się, aby w murawie dominowały trawy o umiarkowanej sile wzrostu (wiechlina łąkowa, kostrzewa czerwona, kłosówka miękka). Na najlepszych glebach, II i III klasy bonitacyjnej, dopuszcza się, by w skład murawy wchodziła także życica trwała o silniejszym wzroście. Można kupić gotową mieszkankę traw lub sporządzić ją samemu (np. 20 kg życicy trwałej – rajgrasu angielskiego, 11 kg kostrzewy czerwonej i 9 kg wiechliny łąkowej). Po wysiewie glebę należy zwałować w celu docięnięcia nasion. Pierwsze koszenie wykonuje się w maju następnego roku, a kolejne co kilka tygodni, 4 lub 5 razy w sezonie wegetacyjnym.

Do koszenia murawy możemy użyć kosiarko-rozdrabniaczy lub kosiarek stosowanych w sadach, pamiętając, by szerokość pasa murawy była dostateczna do przetaczania ciągników i maszyn wykorzystywanych na plantacji. Maszyny te koszą trawę oraz rozdrabniają gałęzie po cięciu i prześwietlaniu krzewów. W praktyce stosowane są kosiarki rotacyjne z nożami pracującymi w płaszczyźnie poziomej lub pionowej (bębnowy przyrząd tnący). Szczególnie przydatne są te ostatnie, pozwalają bowiem na bardzo niskie koszenie – w węźle krzewienia

Wielkopąkowiec porzeczkowy

ang.: black currant gall mite, big gall mite, sprawca: *Cecidophyopsis ribis*

Jest to szkodnik, który jest coraz częściej przyczyną likwidacji plantacji porzeczek w Polsce. Po wycofaniu z ochrony chemicznej wszystkich środków opartych na endosulfanie, amitrazie i karbosulfanie przeznaczonych do jego zwalczania, obserwuje się znaczny wzrost uszkodzeń krzewów zarówno na starszych, jak i na młodszych plantacjach. Zasadniczy wpływ na zdrowotność krzewów na plantacjach porzeczek ma jakość sadzonek. **Plantacja założona z roślin porażonych przez wielkopąkowca porzeczkowego nigdy nie osiągnie pełnej wydajności produkcyjnej.**

Wielkopąkowiec porzeczkowy to mały, niewidoczny gołym okiem roztocz, o długości ciała około 0,25 mm, szerokości 0,05 mm. Jego ciało jest walcowate, robakowatego kształtu. Jaja są owalne, szklistobiałe i błyszczące. Pąki zasiedlone przez tego szkodnika są nabrzmiałe, kilkakrotnie większe od zdrowych, co najlepiej widoczne jest wczesną wio-

Fot. 23. Pąki czarnej porzeczki porażone przez wielkopąkowca porzeczkowego

sną, przed rozpoczęciem wegetacji roślin (fot. 23). Szkodnik, wysysając soki roślinne z pąków, wprowadza do tkanek ślinę, która powoduje nadmierny wzrost komórek. Wiosną pąki te się nie rozwijają i zasychają, co prowadzi do osłabienia plonowania, rośliny są bardziej wrażliwe na mróz, a żywotność krzewów znacznie skrócona. Szkodliwość pośrednia szkodnika polega na przenoszeniu groźnej choroby wirusowej – rewersji porzeczki czarnej. Wielkopąkowiec jest jej jedynym poznanym dotychczas wektorem. W ciągu roku rozwija się 4 lub 5 pokoleń. W jednym pąku może znajdować się kilkanaście tysięcy osobników (fot. 24). Cały rozwój szpeciele, poza okresem migracji, odbywa się właśnie w pąkach. Gdy średnia temperatura dnia wynosi około 10°C (najczęściej w kwietniu) szkodnik zaczyna opuszczać porażone pąki. Masowa migracja ma miejsce po 10–20 dniach i zbiega się z kwitnieniem porzeczek. Szpeciele przenoszone

Licencjonowane
Gospodarstwo
Szkółkarskie

Krystyna Krzewińska

20-515 Lublin
ul. Krężnicka 100
tel. +48 81 750 02 79
fax: +48 81 750 98 12
tel.kom. + 48 608 572 872

krzewinski@krzewinski.pl

**GWARANTOWANA
JAKOŚĆ**

**NAJNOWSZE
LICENCJE**

**KWALIFIKOWANE
SADZONKI**

Tylko u nas do nabycia:

maliny

**Glen Ample®,
Laszka®;**

jeżyna Loch Tay®

Rozmnażamy najnowszą odmianę porzeczek:
Gofert® jak również **Ruben®, Tiben®, Tisel®.**

Produkujemy także sadzonki: malin tradycyjnych
jak i powtarzających, porzeczek, agrestów, borówek,
jeżyn, truskawek, winorośli.

Pełna oferta na naszej stronie internetowej

www.krzewinski.pl

